

RAPORT PORTFEL STUDENTA

Warszawa, 1 października 2017 r.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

Słowo wstępne

Szanowni Państwo,

dla blisko połowy młodych osób w Polsce w wieku 19–24 lat październik to miesiąc, w którym na nowo zapełniają mury polskich uczelni. Mają za sobą intensywny okres wakacyjny coraz częściej związany nie tylko z odpoczynkiem czy podróżami, ale również ze zdobywaniem doświadczenia na rynku pracy i pierwszymi zarobkami.

Umiejętne i bezpieczne zarządzanie finansami osobistymi zarówno w świecie realnym, jak i w cyberprzestrzeni to z dzisiejszej perspektywy codzienność, również dla studentów. Takie zagadnienia jak konto bankowe, karta płatnicza czy przelew są dla wielu z nich równie naturalne jak korzystanie z telefonu komórkowego czy zakupy przez internet. Potwierdzają to dane Narodowego Banku Polskiego, które wskazują, że to właśnie w grupie wiekowej 18–24 lat jest najwięcej osób korzystających z karty debetowej (93%) czy też bankowości mobilnej (59%).

Zeszloroczna, ciesząca się dużym zainteresowaniem, edycja Raportu „Portfel Studenta” pozwoliła nakreślić podstawową charakterystykę statystycznego polskiego studenta. Przyjrzelśmy się w nim m.in. strukturze szkolnictwa wyższego w Polsce, a także rozłożyliśmy studencie dochody i wydatki na czynniki pierwsze, próbując zebrać w całość minimalny miesięczny rachunek studencki.

Druga edycja Raportu, którą przekazujemy z okazji rozpoczęcia nowego roku akademickiego 2017/2018, z jednej strony pogłębia tamtą wiedzę, zaś z drugiej dotyka również obszarów. Po raz pierwszy porównujemy polskich studentów na tle ich kolegów z Europy nie tylko pod kątem wspomnianych wydatków, ale także m.in. liczebności czy sytuacji mieszkaniowej. Zaglądamy na rynek pracy młodych osób w Polsce, a przede wszystkim próbujemy nakreślić ich finansowy portret – jakie wsparcie mogą otrzymać ze stypendiów, a jakie z kredytów studenckich? Ilu posiada konto bankowe i czy chętnie korzystają z dodatkowych produktów kredytowych? Nie brakuje również rozdziału poświęconego nowoczesnemu bankowaniu w wydaniu studenckim za pośrednictwem internetu i aplikacji mobilnych. Dla tych, którzy lubią łączyć teorię z praktyką przygotowaliśmy zestawy porad i wskazówek jak m.in. ustrzec się cyberataków na nasze finanse, na co zwrócić uwagę przy wynajmie mieszkania czy założeniu konta bankowego.

Oddając w Wasze ręce Raport „Portfel Studenta 2017” życzymy powodzenia w nowym roku akademickim i zapraszamy do lektury.

Związek Banków Polskich

Spis treści

Student w Polsce i Europie – podstawowe dane	4
Portfel studenta	9
Zakwaterowanie studenta	11
Student a rynek pracy	14
Finansowy portret studenta	17
Bezpieczne bankowanie w cyberprzestrzeni	21

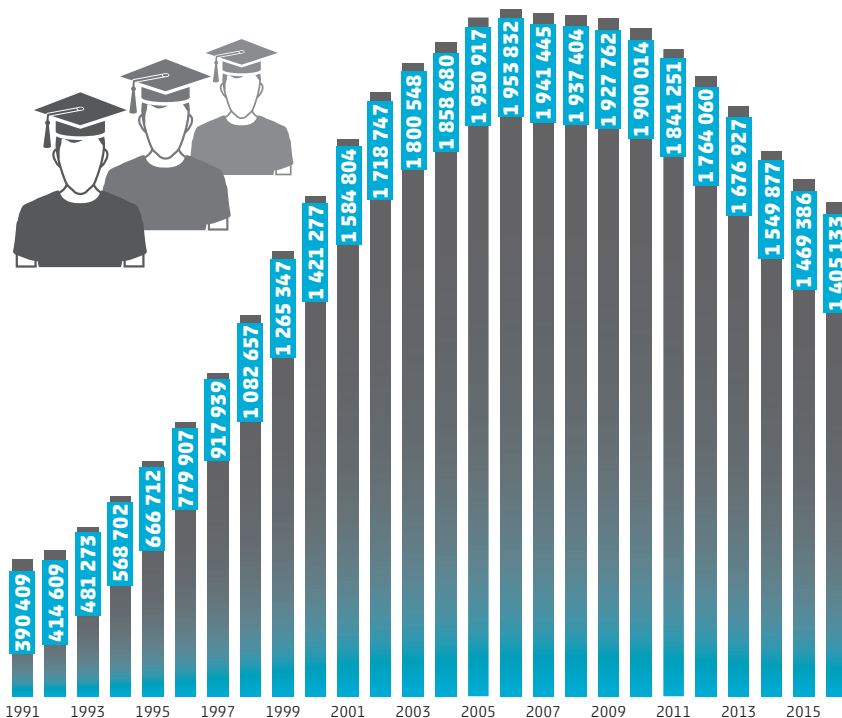

Student w Polsce i Europie

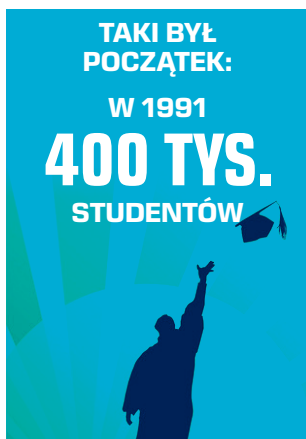
Studiować każdy może – w dzisiejszych czasach oferta edukacyjna skierowana do chętnych na podjęcie studiów jest przebogata. W Polsce działa ponad 400 uczelni – publicznych i prywatnych, o różnej wielkości, profilach i uprawnieniach.

Dzisiaj, podobnie jednak jak w przypadku rynku pracy problemem nie jest liczba miejsc, a wyraźnie spadająca liczba chętnych, a w dalszej konsekwencji liczba studentów. Głównym powodem takiego stanu rzeczy jest oczywiście czynnik demograficzny i stale malejąca liczba ludności w wieku 19-24 lat. Jak wynika z danych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, rekordowy pod względem liczby studiujących osób był rok akademicki 2005/2006 – wtedy łącznie naukę na wszystkich uczelniach pobierało niespełna 2 miliony studentów (ponad 1 953 tys.). Od tego momentu mamy do czynienia ze stopniowym spadkiem tej liczby. Początkowo, jego skala była mała i w ciągu 4 lat zmniejszyła się o 2,8 proc. Jednak już w 2016 r., na polskich uczelniach studiowało łącznie nieco ponad 1,4 mln osób (1 405 tys.).

LICZBA STUDENTÓW W POLSCE W LATACH 1991-2016

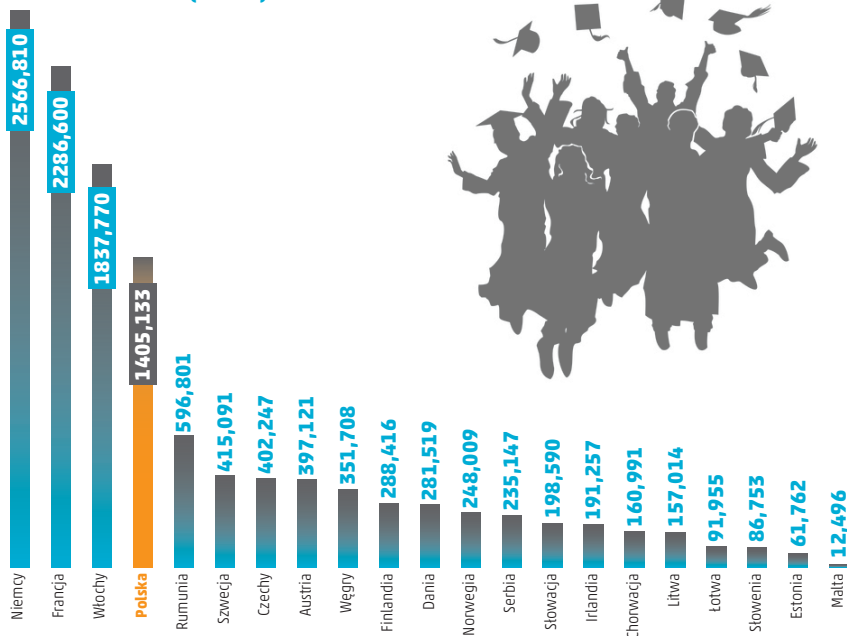

Dane: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Pomimo, znacznych tendencji spadkowych, Polska pozostaje w ścisłej czołówce europejskiej pod względem liczby studentów. Dostępne dane w ramach projektu „Peer Learning Initiative for the Social Dimension (PL4SD)” realizowanego dla Komisji Europejskiej, wskazują, że więcej osób na szkołach wyższych jest jedynie w Niemczech i Francji (odpowiednio ok. 2 566 tys. i 2 286 tys.) oraz we Włoszech (ponad 1 837 tys.).

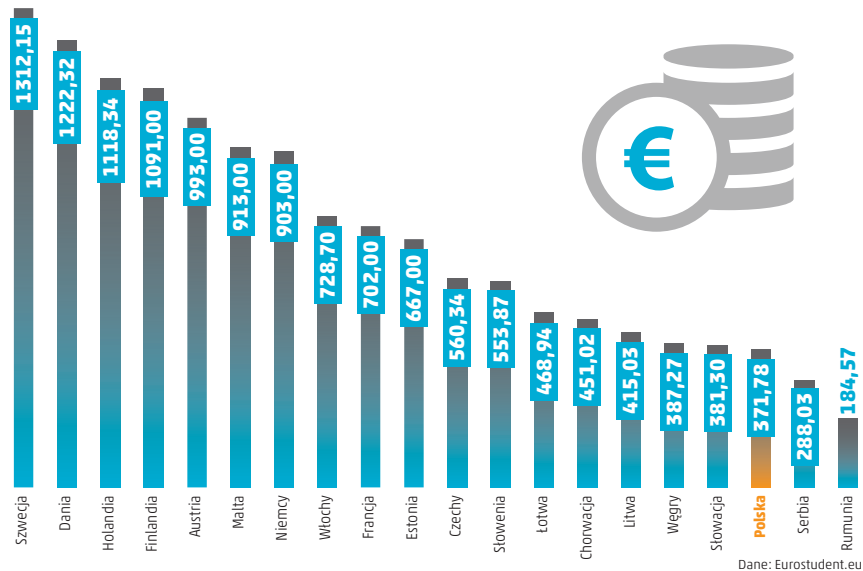
POLSKA NA TLE EUROPY LICZBA STUDENTÓW (W TYS.)

Dane: Peer Learning Initiative for the Social Dimension (PL4SD), Komisja Europejska

W poprzedniej edycji „Portfela Studenta”, przedstawiono orientacyjne wyliczenia składające się na minimalny miesięczny rachunek polskiego studenta (lub jego rodziców). Potwierdzają je dane Eurostudent.eu, z których po przeliczeniu z waluty europejskiej na rodzimą, dają kwotę w wysokości 1600 zł (371,78 euro). W skali europejskiej to jednak niewiele. W tym zestawieniu, mniej od polskiego studenta mieszkającego bez rodziców, miesięcznie musi wydać jedynie mieszkaniec lub mieszkanka Serbii (ok. 288 euro) i Rumunii (ok. 184 euro).

POLSKI STUDENT ŻYJE SKROMNIE MIESIĘCZNE WYDATKI STUDENTA (W EURO)

Z kolei, blisko dwukrotnie więcej wydaje przez miesiąc studiujący we Włoszech (ok. 728 euro). Prawdziwymi rekordzistami są jednak Holendrzy i studenci z Europy Północnej. I tak, przeciętny fiński żak musi liczyć się z kosztami rzędu 1091 euro, a jego holenderski odpowiednik blisko 1120 euro. Na samym szczycie tego królują Skandynawowie – Szwedzi (ok. 1312 euro) i Duńczycy (ok. 1222 euro).

W 4 KRAJACH
EUROPEJSKICH,
MIESIĘCZNY
STUDENCKI
RACHUNEK
PRZEKRACZA
1000
euro

NAJDROŻEJ
W SZWECJI
1312
euro

NIE MA JAK U MAMY STUDENCI MIESZKAJĄCY Z RODZICAMI (W PROC.)

Dane: Peer Learning Initiative for the Social Dimension (PL4SD), Komisja Europejska

Bez względu na kraj, w którym się studiuje jednym z naczelnych kosztów, ponoszonych przez studenta jest ten związany z zakwaterowaniem. Proporcje w stosunku do innych wydatków układają się różnie (o tym w dalszej części tego rozdziału), ale nie ulega wątpliwości, że w przypadku mieszkania poza domem rodzinnym, kwestia czynszu za wynajmowane mieszkanie czy opłaty za akademik może spędzać sen z powiek. W Polsce, aż 41% osób studiujących mieszka z rodzicami – to poziom podobny do tego deklarowanego na Węgrzech, Łotwie oraz w Rumunii i Słowenii. Daleko jednak do absolutnych rekordzistów czyli Włochów, gdzie aż 3 na 4 studentów decyzji o rozpoczęciu studiów nie utożsamia z wyprowadzką z domu. Na drugim biegunie, ponownie mieszkańcy szeroko rozumianej Skandynawii, gdzie procent mieszkających z rodzicami wynosi odpowiednio dla: Finlandii – 4%, Danii – 6% i Norwegii – 12%.

**AŻ 3 NA 4
WŁOCHÓW**

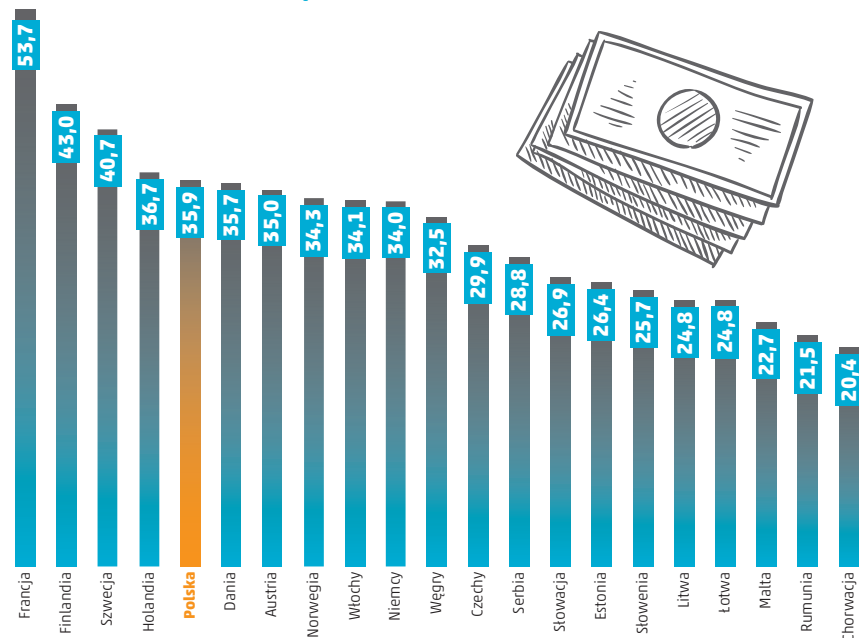
**W TRAKCIE
STUDIÓW
MIESZKA
W DOMU
RODZINNYM**

**ZALEDWIE
4%**

**FINOWIE
LUBIĄ
SAMODZIELNOŚĆ**

Co ciekawe, fakt, że w wymienionych krajach skandynawskich, dominują studenci mieszkający poza domem rodzinnym, nie jest to tożsame z niższymi kosztami mieszkania. Jak wynika z danych Eurostudent.eu, procentowy udział wydatków na zakwaterowanie w miesięcznym budżecie jest najmniejszy w przypadku Rumunii (21,5%), Malty (22,7%) i krajów nadbałtyckich – Łotwy i Litwy (oba po 24,8%). Przeciętny polski student, płacąc za dach nad głową, przeznacza prawie 36% miesięcznego budżetu. Daleko mu jednak do Francuzów, którzy jako jedyni w Europie muszą na ten cel wygospodarować ponad połowę środków (53,7%).

DACH NAD GŁOWĄ I NIEMIELE WIĘCEJ OPŁATY ZA MIESZKANIE A MIESIĘCZNY BUDŻET STUDENTA (W PROC.)

Dane: Eurostudent.eu

**FRANCUSKI STUDENT
MIESIĘCZNIE NA MIESZKANIE
PRZEZNACZA PONAD POŁOWĘ
BUDŻETU**

53,7%

Portfel studenta

Budżet studenta polskiej uczelni to przeciętnie 1600 zł. W porównaniu do ubiegłorocznej edycji Raportu oznacza to niewielki wzrost. W 2016 roku nasze wyliczenia wskazywały na 1574 zł. Na tę kwotę składają się m.in. koszty zakwaterowania, jedzenia, wydatki na transport publiczny i rozrywki, a w przypadku kierunków płatnych także czesne.

WYDATEK	CENY (ORIENTACYJNE)
Najtańszy pokój w domu studenckim (Uniwersytet Wrocławski)	400
Wyjście do kina (tanie poniedziałki)	13 x 2
Lunch w uczelnianym barze (2 razy w tygodniu)	114
Obiad w barze mlecznym (2 razy w tygodniu)	115
Bilet miesięczny (studencki)	49
Karnet na siłownię (promocyjny)	49
Powrót taksówką lub uberem z imprezy	17
Żywność i alkohol	300
Czesne miesięczne (kierunek techniczny, Wrocław)	530
Suma	1070
Suma wydatków + czesne	1600

Opracowanie własne

Obok zakwaterowania (szczegóły zostaną umówione w 3 rozdziale) największym wydatkiem z portfela studenta są opłaty za studia. Są one bardzo zróżnicowane i wahają się od dwóch do nawet kilkunastu tysięcy złotych za semestr. Najwięcej zapłacą przyszli lekarze i architekci.

W naszym zestawieniu wybraliśmy kierunek „Automatyka i Robotyka”. Tu także widać spore zróżnicowanie opłat. Najmniej zapłacą studenci na Śląsku. Tamtejsza Politechnika semestr zajęć wycenia na 1500 zł. Dwukrotnie wyższe czesne pobierają państwowe uczelnie w Warszawie i Wrocławiu (tylko studia 2 stopnia).

Oплата za semestr studiów niestacjonarnych na kierunku: Automatyka i Robotyka.

Politechnika Wroclawska	3007
Politechnika Warszawska	2900
Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie	2090
Politechnika Śląska	1500

Opracowanie własne

Kolejną dużą pozycją w budżecie studenta są wydatki związane z jedzeniem. Jedni wolą stołować się na mieście, inni gotować w mieszkaniu, czy akademiku. Kto wyda więcej? Odpowiedź na to pytanie nie jest prosta, gdyż wszystkie uzależnione jest od miejsca robienia zakupów, lub wybranego lokalu gastronomicznego. Najtańszy obiad w barze mlecznym to wydatek poniżej 10 zł. Ceny zestawów lunchowych zaczynają się od 12 zł. Górny limit cen w restauracjach uzależniony jest od zasobności portfela. Patrząc z kolei na porównanie cen w sklepach wielkopowierzchniowych okazuje się, że to wcale nie dyskonty są najtańsze. Często mniej zapłacimy w supermarkecie, ale która z sieci jest najtańsza to już zależy od miasta w którym mieszkamy. W przypadku studentów należy też pamiętać o tym co stanowi dietę danej osoby. Coraz więcej osób decyduje się na zdrowszy tryb życia, a to zwykle oznacza wyższe wydatki.

Bułka 14-34 gr Najtańszą kajzerkę można kupić w Trójmieście 	Serek wiejski 1,88 zł Różnica w cenie sera wiejskiego przekracza 1 zł! Najtańszy jest w Lublinie (1,48), najdroższy w Bydgoszczy (2,49)	Piwo 2,69 zł Taka jest średnia cena półlitrowej puszkii piwa popularnej marki 	BigMac 5 zł Sztandarowa kanapka amerykańskiej sieci fast food kosztuje normalnie prawie 10 zł. Studenti, którzy potrafią upolować promocje płacą nawet dwa razy mniej.	3,5 zł za 100g Tyle przeciętnie kosztuje 100 gramów posiłku w lokalu działającym w modelu „jedzenie na wagę”.
--	---	--	--	---

Ciekawą pozycją w budżecie studenta są wydatki związane z transportem. Ciekawą – ponieważ studenci mają niewielki wpływ na ceny biletów miesięcznych ustalane przez samorządy. We wszystkich miastach osoby studiujące mogą liczyć na ustawowe zniżki. Ale różnice w wydatkach sięgają kilkunastu złotych. I tak najwięcej zapłacą studenci Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Najmniej studiujący w Krakowie. Przewagą dużych miast są również niższe koszty korzystania z usług taksówek i ich konkurentów. Obecność w danym mieście platformy alternatywnych usług transportowych oznacza mniejsze wydatki, choć należy zaznaczyć, że w przypadku studentów jeżdżenie taksówkami, czy uberem nie należy do codzienności.

Oплата za bilet studencki na komunikację zbiorową.

Gliwice – bilet 30 dniowy na 1 miasto	61
Warszawa – bilet 30 dniowy w 1. strefie	55
Wrocław – bilet 30 dniowy	49
Kraków – bilet miesięczny, sieciowy	47

Opracowanie własne

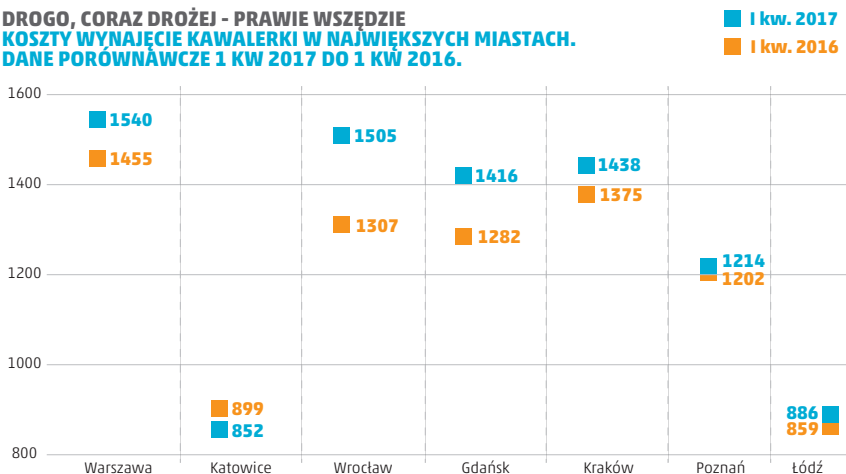
Zakwaterowanie

Jak już ustaliliśmy koszty zakwaterowania to jeden z największych wydatków z portfela studenta. Potwierdzają to przytoczone statystyki. Od lat najdrożej jest w Warszawie, a w ciągu ostatnich 12 miesięcy do poziomu stołecznych stawek urosły czynsze we Wrocławiu. Tylko nieco taniej jest w Krakowie i Gdańsku. Większość studentów decyduje się na wynajem mieszkania w kilka osób zamiast miejsca w akademiku. Wpływ na to ma nie tylko baza noclegowa szkół wyższych, ale także komfort życia.

Ceny wynajmu mieszkań w skali kraju są od lat bardzo zróżnicowane. Gdyby kryterium wyboru uczelni były koszty utrzymania to pierwsze miejsca zajmowałyby Katowice i Łódź. W stolicy Górnego Śląsk, gdzie jest najtaniej, średnia cena najmu mieszkania spadła w ciągu roku do 852 zł. Nieznacznie drożej jest w Łodzi, gdzie przeciętnie płaci się 886 zł.

Najdroższe pozostają mieszkania w Warszawie ze średnią ceną kawalerki na poziomie 1540 zł, o 85 zł wyższą niż przed rokiem. W ciągu ostatnich 12 miesięcy znacznie podrożało życie we Wrocławiu. Ceny najmu najmniejszych lokali w tym mieście wzrosły przeciętnie o prawie 200 zł. Średnia cena najmu jest już tylko nieznacznie niższa od cen stołecznych i wynosi 1505 zł. Nieco mniej zapłacą studenci w Krakowie (1438 zł) i Gdańsku (1416 zł). Pośrodku tabeli znajduje się Poznań z przeciętnym mieszkaniem za 1214 zł.

DROGO, CORAZ DROŻEJ - PRAWIE WSZĘDZIE KOSZTY WYNAJĘCIE KAWALERKI W NAJWIĘKSZYCH MIASTACH. DANE PORÓWNAWCZE 1 KW 2017 DO 1 KW 2016.

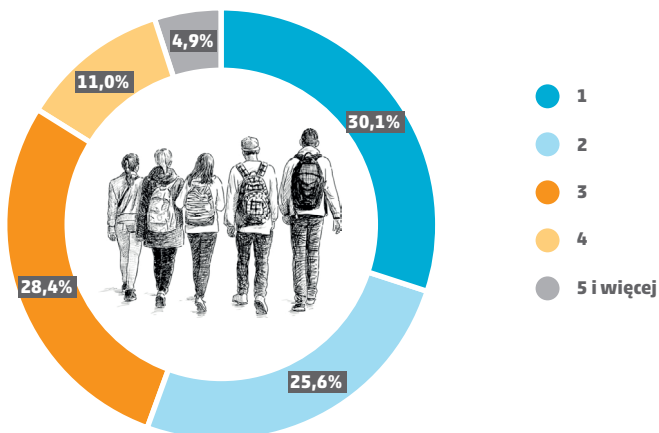
Dane: Raport AMRON-SAFRIN 1/2017

Mało który student mógłby sobie pozwolić na pokrycie kosztów wynajęcia całego mieszkania. Stąd wciąż popularne jest wynajmowanie pokoi, a czasem nawet dzielenie ich. Najczęściej w mieszkaniu studenckim mieszkają 2-3 osoby. Tak wskazuje ponad połowa młodych ludzi

decydujących się na tzw. flat-sharing. Blisko 30 proc. badanych mieszka w 4 osoby. Większe mieszkania, czy domy będące w stanie pomieścić więcej osób należą do rzadkości.

Dzielenie lokum ma także swój aspekt finansowy. Wydatki na zakwaterowanie w portfolio przeciętnego studenta nie przekraczają 1000 zł. Ponad połowa studiujących osób przeznaczą na ten cel od 500 do 1000 zł. Co trzeci żak wydaje na mieszkanie mniej, niż 500 zł. Jedynie niespełna 15 proc. osób płaci ponad 1000 zł.

Z ILOMA WSPÓŁLOKATORAMI DZIELISZ MIESZKANIE?

Dane: Raport „Flatsharing Millenialsów – jak żyją, jak mieszkaają, jak się dogadują”, DELab UW dla Gumtree.pl

Decydując się na wynajem mieszkania warto pamiętać o kilku zasadach.

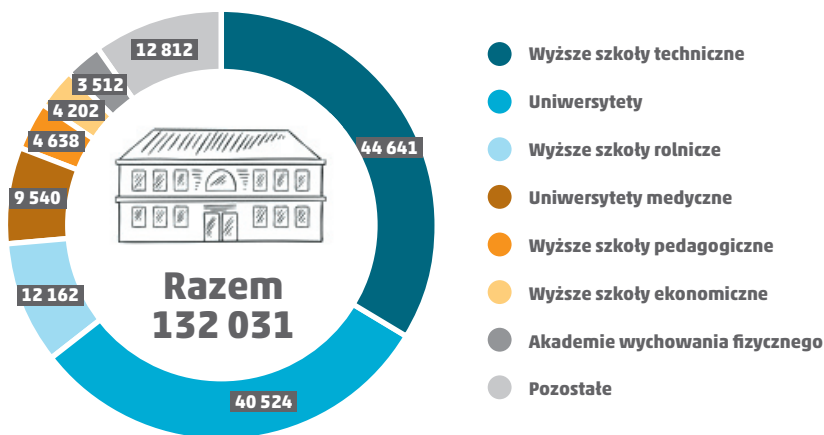
- 1. Zawsze podpisuj umowę.** Zdarza się, że właściciele oferują niższe stawki czynszu „bez umowy”, albo tłumaczą, że to niepotrzebne formalności. Ale tylko umowa zabezpiecza interesy obydwu stron. Powinna ona jasno określać czynsz oraz wszystkie związane z użytkowaniem mieszkania opłaty. Już na samym początku warto ustalić zasady wypowiedzenia oraz zwrotu kaucji. Nieodłącznym elementem umowy powinien być opis wyposażenia mieszkania, jego stanu oraz ponoszenia wydatków na ewentualne naprawy.
- 2. Opłaty.** Pamiętaj, że wynajem pokoju, czy mieszkania to zobowiązanie na kilka, lub kilkanaście miesięcy. Nie zawsze myślimy o wszystkich kosztach na początku. Nie będziesz potrzebował mieszkania w wakacje? Negocjuj obniżkę stawki w miesiącach letnich. Zastanawiasz się z czyjego portfela będą rozliczane wydatki na prąd i gaz? Dopytaj o to na samym początku i wpisz wszystko do umowy.
- 3. Współlokatorzy.** Jeśli nie masz grupy znajomych z którymi szukasz mieszkania możesz zdecydować się na wynajem pokoju. Ale także w tym przypadku pamiętaj o podpisaniu umowy z właścicielem, albo przynajmniej ze sprawdzeniem, czy umowa zawarta przez twoich współlokatorów pozwala na podnajem. To ważne, bo umowy przydają się w momentach kryzysowych. Gdy wszystko układa się dobrze spokojnie leżą na półce, czy w segregatorze.

Studenci mają do dyspozycji również ponad 130 tys. miejsc w 495 domach studenckich. Zaletą akademików są niższe koszty zakwaterowania oraz coraz lepszy standard. Najczęściej są one prowadzone przez uniwersytety i uczelnie techniczne (łącznie blisko 260 akademików). Miejsca noclegowe w mniejszej liczbie oferują uczelnie rolnicze, ekonomiczne, pedagogiczne, czy medyczne.

Akademiki prowadzą zarówno uczelnie publiczne, jak i niepubliczne. W przypadku szkół prywatnych liczba miejsc wynosi jednak niespełna 4,5 tys.

Ceny w akademikach uzależnione są od standardu zakwaterowania oraz liczby współlokatorów. Różnią się między miastami i uczelniami. Najwięcej zapłacą osoby mieszkająca we własnym pokoju. Ceny „jedynek” przekraczają nawet 1000 zł. Za miejsce w pokoju wieloosobowym („trójce” lub „czwórce”) studenci płacą ok. 350 zł, choć można znaleźć także tańsze oferty zaczynające się od 250 zł. Do zalet mieszkania w akademikach należy dodać fakt, że najczęściej uczelnie nie wymagają wnoszenia opłat w miesiącach wakacyjnych, gdy domy studenckie pełnią wówczas funkcję hostelową.

LICZBA MIEJSCA W DOMACH STUDENCKICH

Dane: GUS

Student a rynek pracy

Sytuacja na polskim rynku pracy jest najlepsza od lat. To przekłada się także na pozycję studentów. Wprowadzenie minimalnej płacy godzinowej poprawiło poziom zarobków w najgorzej opłacanych branżach. Z kolei zaczynając pracę na stanowiskach specjalistycznych absolwenci kierunków inżynieryjnych mogą liczyć na pensje nawet przewyższające średnią krajową.

Studenci nigdy nie mogli zarejestrować się jako bezrobotni. Ale statystyki dotyczące osób w wieku do 24 z takim statusem dobrze obrazują szanse najmłodszych na rynku pracy. W ciągu ostatniego roku liczba bezrobotnych w grupie wiekowej do 24 lat spadła o ponad ¼ do poziomu 171 tys. Siedem lat temu ta liczba była trzykrotnie wyższa.

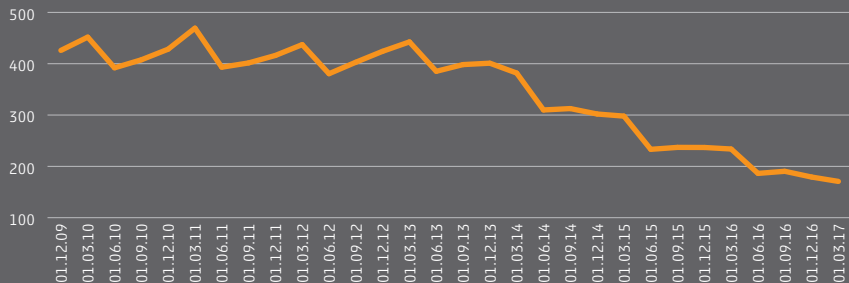
Liczba osób aktywnych zawodowo w wieku od 20 do 24 lat od lat systematycznie spada. Główny powód to demografia. Od początku lat 90-tych liczba urodzeń zdecydowanie zaczęła maleć. A najliczniejszym rocznikiem rozpoczynającym w tym roku studia pierwszego stopnia są osoby urodzone w roku 1998, gdy wskaźniki urodzeń nadal się obniżały.

Pomimo spadku aktywności zawodowej, zatrudnienie wśród osób do 24 roku życia w ostatnich 4 latach rosło. Obecnie wynosi 1 mln 45 tys.

Wciąż wielu młodych ludzi gotowych jest pracować więcej, niż liczba godzin w miesiącu oferowana przez pracodawcę. W grupie wiekowej 15-24 mowa jest o 37,5 tys. osób.

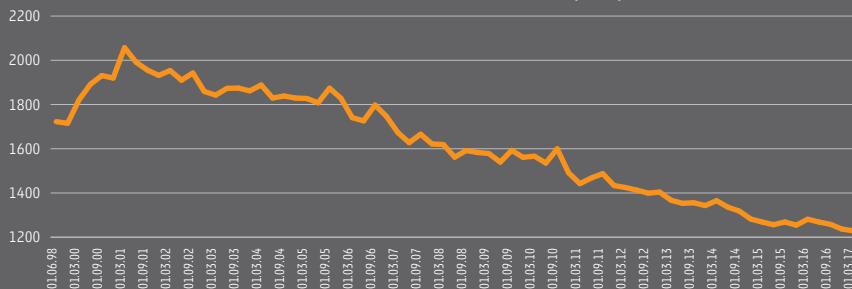
Pewnym zaskoczeniem może być poziom wynagrodzeń dla absolwentów uczelni wyższych na stanowiskach specjalistycznych. Nierzadko osiągają one poziom przeciętnej płacy krajowej, a czasami go przekraczają. W najlepszej sytuacji znajdują się informatycy. Ich zarobki na początku kariery zawodowej (tzw. pozycje entry level) to 5500-7500 zł brutto. Branża IT zapewnia zdecydowanie najwyższe zarobki. W pozostałych branżach poziom pierwszej pensji brutto przy umowie o pracę oscyluje wokół 3000-4500 zł brutto. Pozytywnie wyróżnia się farmacja, handel detaliczny oraz branża dóbr szybkozbywalnych, gdzie pracodawcy są w stanie zapłacić więcej za umiejętności sprzedażowe potencjalnych pracowników.

BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W WIEKU DO 24 LAT (TYS.)

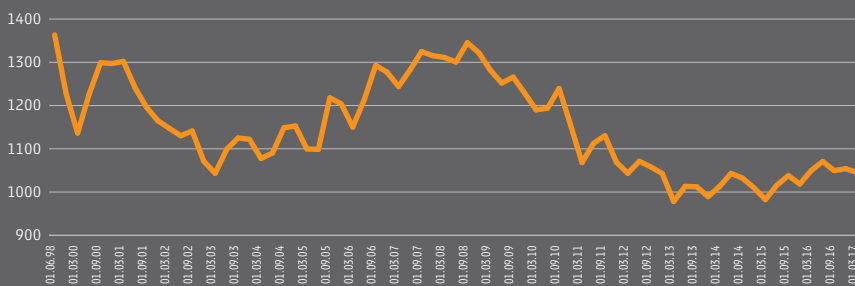
Dane: SPOTDATA / GUS

LICZBA AKTYWNYCH ZAWODOWO W WIEKU OD 20 DO 24 LAT (TYS.)

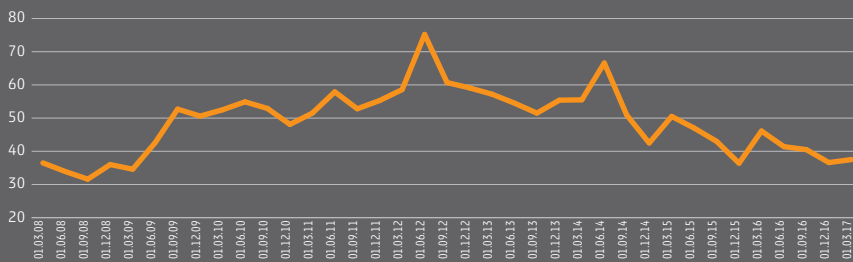
Dane: SPOTDATA / Eurostat

ZATRUDNIENIE OSÓB W WIEKU OD 20 DO 24 LAT (TYS.)

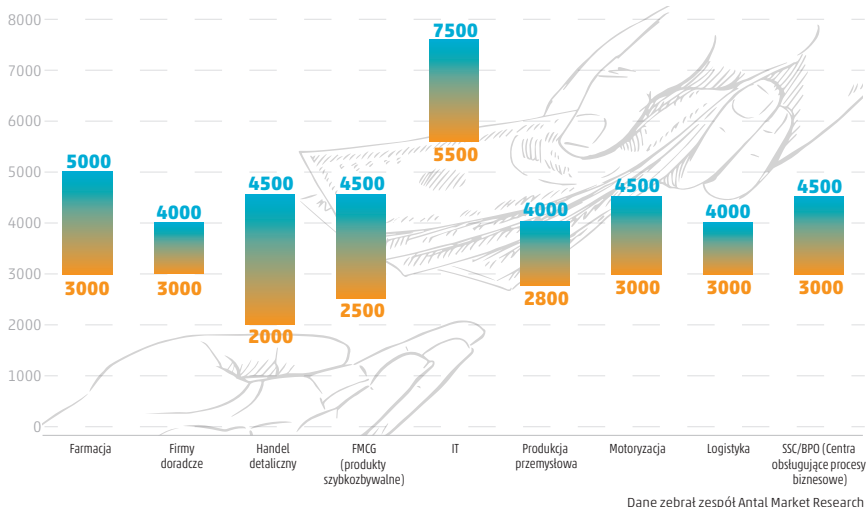
Dane: SPOTDATA / Eurostat

OSOBY ZATRUDNIONE W NIEPEŁNYM WYMIARZE GODZIN GOTOWE PRACOWAĆ W PEŁNYM WYMIARZE GODZIN, W WIEKU OD 15 DO 24 LAT [TYS.]

Dane: SPOTDATA / Eurostat

WYNAGRODZENIA NA NA STANOWISKACH NISKIEGO SZCZEBŁA W RÓŻNYCH BRANŻACH (PLN BRUTTO MIESIĘCZNIE PRZY UMOWIE O PRACĘ)

O czym pamiętać podejmując pracę:

- 1. Podpisz umowę.** Coś co wydaje się oczywiste, wcale nie jest standardem. Szczególnie w przypadku prac sezonowych i dorywczych. Umowa o pracę, czy umowa zlecenie to dokumenty, które powinny zawierać wszystkie szczegóły dotyczące zatrudnienia. Bez nich dochodzenia swoich praw może być trudne.
- 2. Minimalna stawka godzinowa.** Od początku roku obowiązuje minimalna płaca godzinowa w wysokości 13 zł brutto. Dotyczą ona wszystkich umów, także zleceń i samozatrudnienia. W praktyce dla studentów wprowadzenie stawki minimalnej oznaczało podwyżkę najniższych wynagrodzeń. Nierzadko praca w gastronomii wyceniana była na 7 zł netto. Dziś minimalna stawka to ok. 11 zł netto w przypadku studentów.
- 3. Zlecenie, czy umowa o pracę.** Pracodawcy zatrudniając studentów do 26 roku życia na podstawie zlecenia nie muszą od takich umów odprowadzać składek na ubezpieczenia społeczne. To oznacza wyższe zarobki „na rękę”, ale ma swoje konsekwencje. Studenci nie odłożą w ten sposób żadnych pieniędzy na emeryturę. Inaczej sytuacja wygląda w przypadku umowy o pracę, która jest zawsze oskładkowana niezależnie od wieku pracownika.
- 4. Pamiętaj o referencjach.** Gdy kończysz praktyki, lub staż, bądź zmieniasz pracę, zawsze poproś swojego pracodawcę o wystawienie referencji. Taki dokument może bardzo się przydać przy szukaniu nowego zatrudnienia. Jeśli poprosisz o niego od razu dostaniesz go bez problemu. Po roku, czy dwóch latach może to być problem.

Finansowy portret studenta

Trzy podstawowe źródła dochodów studentów to wsparcie finansowe od rodziców, praca zarobkowa oraz stypendia. Łącznie na pomoc materialną Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczyło w ubiegłym roku ponad 1 633 mln zł. Dodatkowo studenci mogą skorzystać z oferty preferencyjnych kredytów studenckich, albo innych produktów kredytowych.

Jak wygląda sytuacja stypendialna studentów z 10 najlepszych uczelni w Polsce według rankingu magazynu „Perspektywy”? Na największe wsparcie mogą liczyć studenci największych uczelni technicznych z Krakowa i Warszawy. Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie otrzymała największą dotację na pomoc dla studentów w wysokości 49 mln zł. W przeliczeniu na jednego studenta to 1710 zł. Na Politechnice Warszawskiej te liczby to odpowiednio 45,6 mln i 1418 zł na studenta. Trzecim największym budżetem stypendialnym dysponuje Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. Dotacja na wsparcie dla studentów to 44,4 mln zł, co po podzieleniu przez liczbę studentów przekłada się na 1086 zł. Z kolei największa polska uczelnia, Uniwersytet Warszawski otrzymuje z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego 42 mln zł dotacji na ten cel, co przy dużej liczbie studentów daje 942 zł wsparcia na osobę. To zdecydowanie poniżej średniej, która w przypadku 10 największych szkół wyższych wynosi prawie 1200 zł.

Dotacja na pomoc materialną dla studentów i doktorantów 2016

Uczelnia	Dotacja na studenta/ doktoranta	Liczba studentów	Kwota dotacji ministerialnych*
Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie	1 710,72	28 653	49 017 200,00
Politechnika Warszawska	1 418,56	32 174	45 640 700,00
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	1 366,81	24 469	33 444 400,00
Politechnika Gdańska	1 277,50	21 241	27 135 400,00
Gdański Uniwersytet Medyczny	1 199,49	5 204	6 242 152,00
Politechnika Wrocławska	1 110,87	34 043	37 817 500,00
Uniwersytet Wrocławski	1 088,37	26 014	28 312 900,00
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	1 086,59	40 905	44 447 000,00
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	998,42	37 847	37 787 200,00
Uniwersytet Warszawski	942,20	44 622	42 042 700,00
Suma	1 192,14	295 172	351 887 152,00

*Fundusz Pomocy Materialnej dla Studentów i Doktorantów

Dane: magazyn Perspektywy / Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Studenci coraz aktywniej korzystają z oferty kredytowej instytucji finansowych. Z kredytów, pożyczek, kart kredytowych oraz debetu w koncie korzysta już 600 tys. osób w wieku 18-24. Łącznie mają oni zaciągniętych 1 mln zobowiązań na kwotę 6,81 mld złotych. W 70 proc. są to kredyty konsumpcyjne, 17 proc. stanowią limity w koncie osobistym, rosnącą popularnością cieszą się też karty kredytowe, których udział wynosi 15 proc. wśród wszystkich umów kredytowych zawartych przez młode osoby. Kredyty mieszkaniowe to zaledwie 1,4 proc. wszystkich umów, co nie dziwi ze względu na wiek kredytobiorców.

Studenci coraz chętniej wykorzystują limit w karcie kredytowej. Jednocześnie maleje wykorzystanie limitu w koncie.

ŚREDNIE ZADŁUŻENIE MŁODEJ OSOBY

Dane: Analiza BIK: Portret młodego i coraz bardziej aktywnego kredytobiorcy

Aktywność kredytowa młodych osób znajduje również odzwierciedlenie w łącznej wartości zobowiązań kredytowych do spłaty. W 2007 roku wynosiła ona nieco ponad 2,6 mld zł, by po upływie dekady wzrosnąć o ok 158% do sumy przekraczającej 6,8 mld zł.

Kredyty studenckie

Studenci na każdym etapie studiów mogą skorzystać z preferencyjnych kredytów studenckich. Takie kredyty wypłacane są w transzach, podobnie jak stypendia. Przez 10 miesięcy w roku, czyli w miesiącach w których trwają zajęcia na konto studenta wpływa po 400, 600, 800 lub nawet 1000 zł. Wysokość miesięcznej raty można zmieniać w zależności od potrzeb. Zaletą jest karencja w spłacie takiego zobowiązania. Spłata kredytu rozpoczyna się dopiero po 2 latach od ukończenia studiów. Do tego czasu nie są naliczane odsetki. Później wynoszą zaledwie połowę połowę stopy redyskontowej NBP, czyli aktualnie 0,875 proc. Okres spłaty może być nawet dwa razy dłuższy od okresu wypłacania kredytu.

Aktualnie kredyty studenckie oferują cztery banki: PKO BP, PEKAO SA, SGB-Bank i Bank Polskiej Spółdzielczości. Warto zapoznać się z ofertą w kilku instytucjach, bo różnią się one opłatami związanymi z rozpatrzeniem wniosku i prowizją od wypłaty.

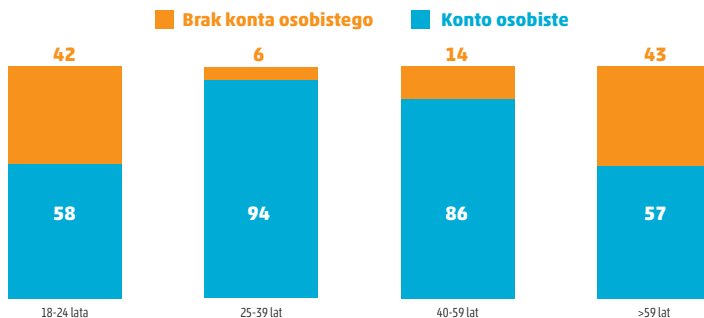
Kredyty studenckie są skierowane do najmniej zamożnych studentów. W ubiegłym roku, aby z niego skorzystać dochód w rodzinie nie mógł przekroczyć 2,5 tys. zł na osobę.

Najlepsi studenci mogą liczyć na umorzenie części kredytu. Dotyczy to osób, które znalazły się w gronie 5% najlepszych absolwentów swojej uczelni. Mogą one liczyć na anulowanie 20 proc. wartości kredytu. Takie osoby muszą złożyć odpowiedni wniosek wraz z zaświadczeniem z uczelni. Na specjalne traktowanie mogą też liczyć osoby w trudnej sytuacji materialnej.

Konto bankowe dla studenta zazwyczaj bezpłatne

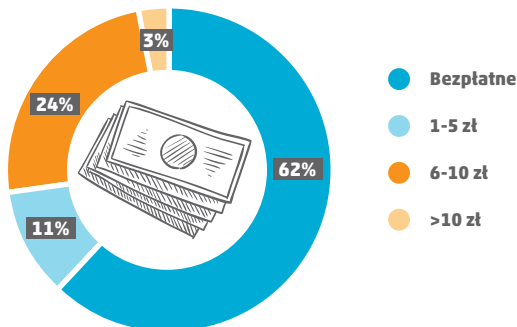
Rachunek bankowy posiada 58 proc. osób w grupie wiekowej 18-24. Większość z nich to rachunki bezpłatne, lub kosztujące nie więcej niż 5 zł miesięcznie. Aż 62 proc. studentów i osób w wieku do 24 lat nie płaci za swoje konto. 11 proc. przeznaczają na ten cel nie więcej, niż 5 zł. Dla kolejnych 24 proc. to wydatek rzędu 6-10 zł – być może w wyniku braku rozeznania w ofertach banków, które często proponują bezpłatne prowadzenia konta dla studentów. Mają zresztą również obowiązek oferowania tzw. podstawowych rachunków płatniczych.

POSIADANIE KONTA OSOBISTEGO/ROR WG WIEKU (W PROC.)

Dane: Badanie Polaków nt. korzystania z usług bankowych i płatności 2016, NBP

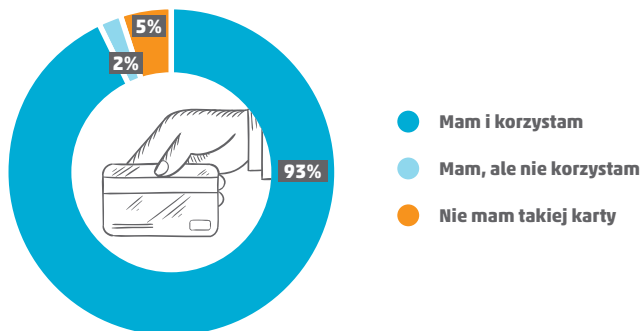
MIESIĘCZNA OPŁATA ZA KORZYSTANIE Z KONTA OSOBISTEGO/ROR (18-24 LATA)

Dane: Badanie Polaków nt. korzystania z usług bankowych i płatności 2016, NBP

Karta płatnicza w portfolio to dla młodych klientów banków standard. Aż 93 proc. posiadających rachunek ma także kartę płatniczą. To najwyższy odsetek wśród wszystkich grup wiekowych.

POSIADANIE KARTY DEBETOWEJ (18-24 LATA)

Dane: Badanie Polaków nt. korzystania z usług bankowych i płatności 2016, NBP

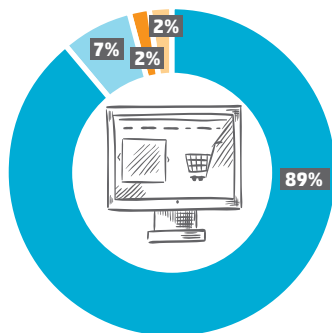
Zakładasz konto studenckie? Pamiętaj o kilku zasadach.

- 1. Konto może być darmowe.** Banki mają przygotowaną specjalną ofertę dla studentów. Bez problemu znajdziesz bezpłatny rachunek. Do tego wiele instytucji dorzuca kartę płatniczą również za 0 zł.
- 2. Za ile wypłacisz pieniądze.** Zwróć uwagę jakie bankomaty są w miejscach które najczęściej odwiedzasz. Potem sprawdź, czy znajdują się one na liście urzędzeń z których możesz korzystać bez opłat w twoim banku. To kolejna oszczędność.
- 3. Wygodne bankowanie.** Większość banków oferuje swoim klientom bankowość internetową i dedykowane aplikacje mobilne. Warto się im przyjrzeć przed założeniem rachunku. Nawet nie zdajesz sobie sprawy, jak często będziesz z nich korzystał.
- 4. Bank zapłaci tobie.** Warto przejrzeć promocyjne oferty instytucji finansowych. Co jakiś czas pojawiają się oferty w których to bank wypłaca nagrody swoim nowym klientom. Najczęściej promowane są aplikacje mobilne oraz polecenie nowych klientów.
- 5. Karta na Erasmusa.** Przed wyjazdem na zagraniczną wymianę warto założyć kartę walutową. Pozwalają one zaoszczędzić na przewalutowaniu. Niektóre banki mają w ofercie mają także karty wielowalutowe przydatne przy częstszych podróżach.

Bezpieczny student w cyberprzestrzeni

Studenci i osoby do 24 roku życia są bardzo aktywni w internecie. Dotyczy to także robienia zakupów i korzystania z bankowości internetowej. Wśród najmłodszych klientów instytucji finansowych odsetek osób, które mają i korzystają z rozwiązań dostarczanych przez banki jest najwyższy. Aż 89% młodych ludzi (w wieku 18-24 lata) loguje się na swoje konto i wykonuje operacje online. Coraz większą popularnością cieszy się także bankowość mobilna. Ze specjalnych aplikacji korzysta 59% osób w grupie 18-24 lata.

KORZYSTANIE Z BANKOWOŚCI INTERNETOWEJ (18-24 LATA)

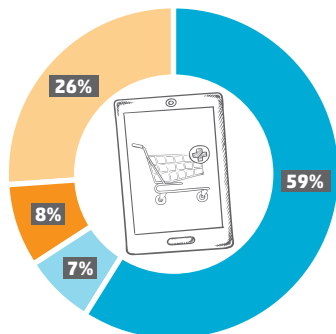

- Mam i korzystam
- Mam, ale nie korzystam
- Nie mam bankowości internetowej, ale chciałbym z niej korzystać
- Nie mam bankowości internetowej i nie chcę z niej korzystać

Dane: Badanie Polaków nt. korzystania z usług bankowych i płatności 2016, NBP

Podobnie sytuacja wygląda w przypadku zakupów mobilnych, czyli realizowanych przy pomocy smartfona lub tabletu. Grupa wiekowa 18-24 jest liderem wśród korzystających z takiego rozwiązania. Na zakupy mobilne decyduje się ponad połowa osób w tym wieku. Jak wynika

KORZYSTANIE Z BANKOWOŚCI MOBILNEJ (18-24 LATA)

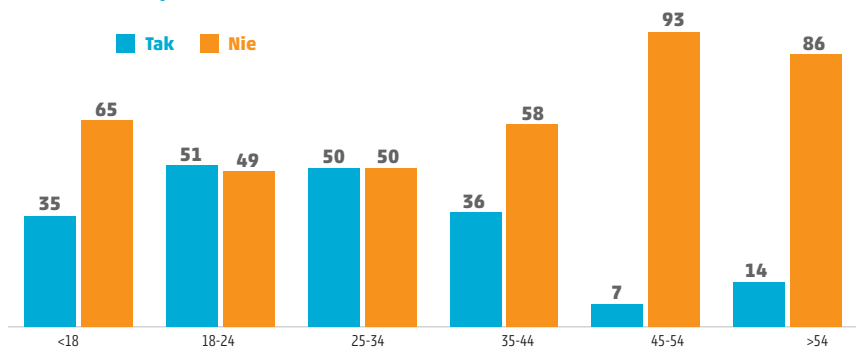

- Mam i korzystam
- Mam, ale nie korzystam
- Nie mam bankowości mobilnej, ale chciałbym z niej korzystać
- Nie mam bankowości mobilnej i nie chcę z niej korzystać

Dane: Badanie Polaków nt. korzystania z usług bankowych i płatności 2016, NBP

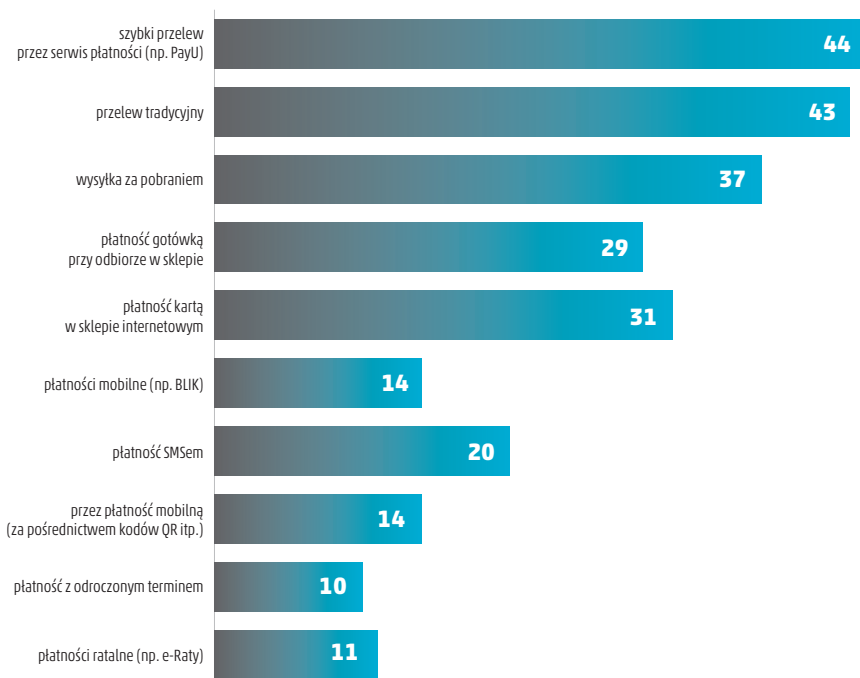
z badań młodzi chętnie korzystają z różnych form płatności. Zarówno szybkich przelewów, płatności mobilnych, kart kredytowych, płatności ratalnych, płatności SMS, jak i przelewów tradycyjnych oraz przelewów tradycyjnych.

CZY ZDARZA CI SIĘ KUPOWAĆ MOBILNIE, NP. PRZY POMOCY SMARTFONA LUB TABLETU? (W PROC.)

Dane: Raport Płatności cyfrowe 2016, Izba Gospodarki Elektroniczne e-COMMERCE POLSKA

Z JAKICH PRODUKTÓW FINANSOWYCH I TRANSAKCYJNYCH KORZYSTAŁEŚ/AŚ PRZY DOKONYWANIU PŁATNOŚCI ZA ZAKUPY W INTERNECIE W CIĄGU OSTATNICH 6 MIESIĘCY? (W PROC., 18-24 LATA)

Dane: Raport Płatności cyfrowe 2016, Izba Gospodarki Elektroniczne e-COMMERCE POLSKA

Korzystasz z bankowości internetowej lub mobilnej? Robisz zakupy w internecie? Pamiętaj o bezpieczeństwie swoich pieniędzy.

- 1. Zabezpiecz swój komputer.** Pamiętaj o zainstalowaniu oprogramowania antywirusowego i regularnych aktualizacjach. Instalowanie najnowszych wersji oprogramowania jest zalecane także w przypadku przeglądarek internetowych. Informatycy cały czas pracują nad zwiększeniem zabezpieczeń stron internetowych.
- 2. Nie podawaj poufnych danych.** Nigdy nie prosz koleżanki lub kolegi o zrobienie przelewu w twoim imieniu. Podanie loginu lub hasła do serwisu transakcyjnego może mieć poważne konsekwencje. Unikaj także podejrzanych sklepów lub stron internetowych, które mogą służyć wyłudzeniu informacji o koncie, lub karcie.
- 3. Uwważaj na podejrzane maile.** Bank nigdy nie wysyła maili z prośbą o podanie danych do logowania. Oszuści są w stanie przygotować wiadomości wyglądające niemal identycznie, jak oficjalna korespondencja banku. Zawsze sprawdzaj link, który klikasz.
- 4. Korzystaj z bezpiecznych sieci.** Nie loguj się do bankowości internetowej korzystając z niezabezpieczonej sieci bezprzewodowej. Dotyczy to zarówno komputerów, jak i telefonów, czy tabletów. Zminimalizujesz w ten sposób ryzyko kradzieży twoich danych.
- 5. Informuj bank o zgubieniu telefonu lub karty.** Jeśli zgubiłeś kartę płatniczą niezwłocznie poinformuj o tym bank. Najszybciej zrobisz to korzystając z infolinii **(+48) 828 828 828**. Jeśli korzystasz z bankowości mobilnej poprzez specjalną aplikację i zgubiłeś telefon - ten fakt również powinieneś zgłosić do swojego banku.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

WIĘCEJ INFORMACJI:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

dr Przemysław Barbrich
przemyslaw.barbrich@zbp.pl

Michał Polak
michal.polak@zbp.pl